

Husitská teologická fakulta

Univerzity Karlovy

Státní závěrečná zkouška (bakalářská)

Sociální práce

Tematické okruhy:

1. a) Vymezení předmětu sociální práce. Historie sociální práce. Vývoj moderní sociální práce jako oboru. Poslání, cíle a úrovně sociální práce. Klíčové principy sociální práce. Mezioborové vztahy. Lidská práva v sociální práci. Kvalita života.
b) Základní definice a pojmy sociální politiky. Aktéři - objekty a subjekty sociální politiky. Předmět a cíle sociální politiky. Funkce, nástroje a financování sociální politiky. Principy sociální politiky. Státní správa – pojem, přehled subjektů veřejné sociální správy v ČR.

Literatura:

MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Encyklopedie sociální práce*. Praha: Portál, 2013. s. 570. ISBN 978-80-262-0366-7. s. 179-195, 201-238.

MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Základy sociální práce*. Praha: Portál, 2001. s. 292. ISBN 80-7178-473-7. s. 183-192, 155-181.

VEČEŘA, Miloš. *Sociální stát, východiska a přístupy*. Praha: Slon, 1996. ISBN 80-85850-16-8. s. 10 – 31.

POTŮČEK, Martin. *Sociální politika*. Praha: Slon, 1995. 142 s. ISBN 80-85850-01-X. Kapitola II., III., s. 29–57.

TOMEŠ, Igor. *Sociální politika: teorie a mezinárodní zkušenost. Sešity pro sociální politiku*. Praha: SOCIOKLUB, 1996. 213 s. Kapitola 5.–9., s. 59–97.

DUKOVÁ, Ivana, DUKA, Martin, KOHOUTOVÁ Ivanka. *Sociální politika. Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: GRADA, 2013. 200 s. ISBN 978-80-247-3880-2. Kapitola 4., 5., s. 31–64 s. Kapitola 9.2., s. 134–138.

KREBS, Vojtěch a kol. *Sociální politika*. 6. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 568 s. Kapitola 1–2, s. 17–48.

TOMEŠ, Igor a kol. *Sociální správa. Úvod do teorie a práce*. Druhé, rozšířené a přepracované vydání. Praha: Portál, 2009. 304 s. ISBN 978-80-7367-483-0. Kapitola 7, s. 89–115.

2. a) Kompetence sociálního pracovníka a jeho profesionální sociální role. Etický rozměr sociální práce. Etický hodnotový žebříček sociálního pracovníka. Profesionální etický kodex sociálních pracovníků ČR. Dilemata sociální práce.

b) Historie sociální politiky – sociální stát (welfare state). Hodnotová a ideologická východiska sociální politiky – pomoc, lidská práva, sociální práva. Vývojové etapy moderního sociálního státu ve světě. Faktory, které vedly ke vzniku a krizi sociálního státu. Typy, modely sociálního státu.

Literatura:

ARNOLDOVÁ, Anna. *Sociální péče 1. díl. Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: GRADA, 2015. 240 s. ISBN-978-80-247-5147-4. Kapitola 1, s. 10–41.

DUKOVÁ, Ivana, DUKA, Martin, KOHOUTOVÁ Ivanka. *Sociální politika. Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: GRADA, 2013. 200 s. ISBN 978-80-247-3880-2. Kapitola 1.–3., s. 9–48.

ELICHOVÁ Markéta. *Sociální práce. Aktuální otázky*. Praha: Grada, 2017. s. 207. ISBN 978-80-271-0080-4. s. 28-58

KOPŘIVA Karel, *Lidský vztah jako součást profese*. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-429-X. s. 14 - 92

KREBS, Vojtěch a kol. *Sociální politika*. 6. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 568 s. Kapitola 3, s. 73 – 99.

MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál, 2003. s. 371. ISBN 80-7178-548-2. s. 19-47.

POTŮČEK, Martin. *Sociální politika*. Praha: Slon, 1995. 142 s. ISBN 80-85850-01-X. Kapitola I., s. 11–28. Kapitola II.3., s. 35–41. Kapitola II.4., s. 41 – 47.

SCHMIDBAUER, W. *Psychická úskalí pomáhajících profesí*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-312-9. s. 13 - 168

TOMEŠ, Igor. *Sociální politika: teorie a mezinárodní zkušenost. Sešity pro sociální politiku*. Praha: SOCIOKLUB, 1996. 213 s. Kapitola 1., s. 9–16. Kapitola 3., 4., s. 28–58. Kapitola 8., s. 87–97.

VEČEŘA, Miloš. *Sociální stát, východiska a přístupy*. Praha: Slon. 1996. ISBN 80-85850-16-8. s. 31 – 83.

3. a) **Teorie sociální práce. Teorie významné pro sociální práci. Sociální služby: služby sociální péče, služby sociální prevence a sociální poradenství. Právní úprava sociálních služeb v evropských zemích.**

b) **Vývoj české sociální politiky – Rakousko-Uhersko, První republika (Česká škola), Období socialismu, Sociální reforma po roce 1989, Současné trendy sociální politiky. Evropská sociální politika – Rada Evropy, Evropská unie – orgány a cíle, principy sociální politiky EU.**

Literatura:

ČÁMSKÝ Pavel, SEMBDNER Jan, KRUTILOVÁ Dagmar. *Sociální služby v ČR v teorii a praxi*. Praha: Portál, 2011. s. 254. ISBN 978-80-262-0027-7. s. 9-254.

DUKOVÁ, Ivana, DUKA, Martin, KOHOUTOVÁ Ivanka. *Sociální politika. Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: GRADA, 2013. 200 s. ISBN 978-80-247-3880-2. Kapitola 9.1., s. 127–134.

KREBS, Vojtěch a kol. *Sociální politika*. 6. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 568 s. Kapitola 4, s. 100–114. Kapitola 6, 161–173.

MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Sociální služby*. Praha: Portál, 2007. s. 177. ISBN 978-80-7367-310-9. s. 53-63

MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Základy sociální práce*. Praha: Portál, 2001. s. 292. ISBN 80-7178-473-7. s. 183-261

POTŮČEK, Martin. *Sociální politika*. Praha: Slon, 1995. 142 s. ISBN 80-85850-01-X. Kapitola V., s. 109 – 115.

TOMEŠ Igor. *Obory sociální politiky*. Praha: Portál, 2011. s. 339. ISBN 978-80-7367-868-5. s. 17-37.

TOMEŠ, Igor. *Sociální politika: teorie a mezinárodní zkušenost. Sešity pro sociální politiku*. Praha: SOCIOKLUB, 1996. 213 s. Kapitola 4., s. 41–58. Kapitola 22., s. 186 – 199.

VEČEŘA, Miloš. *Sociální stát, východiska a přístupy*. Praha: Slon. 1996. ISBN 80-85850-16-8. s. 85 – 106.

4. a) **Metody sociální práce s klientem. Případová práce. Vymezení základního procesu případové práce. Etapy práce s klientem, analýza pomoci a pomoci k svépomoci, rozvoj sociálního potenciálu. Hodnocení údajů o klientovi. Komplexní diagnostika v sociální práci. Interdisciplinární kooperace v diagnostické činnosti.**

b) **Vzdělávací politika – teorie, nástroje, cíle rozvoje vzdělávání. Principy politiky vzdělávání. Funkce vzdělání a kvalifikace. Systém vzdělávání v ČR – školský systém, řízení vzdělávací soustavy, financování vzdělávání.**

Literatura:

DUKOVÁ, Ivana, DUKA, Martin, KOHOUTOVÁ Ivanka. *Sociální politika. Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: GRADA, 2013. 200 s. ISBN 978-80-247-3880-2. Kapitola 9.5, s. 158–170.

KREBS, Vojtěch a kol. *Sociální politika*. 6. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 568 s. Kapitola 18, s. 448–486.

MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál, 2003. s. 371. ISBN 80-7178-548-2. s. 65-116

POTŮČEK, Martin. *Sociální politika*. Praha: Slon, 1995. 142 s. ISBN 80-85850-01-X. Kapitola IV.4., s. 87–94.

TOMEŠ Igor. *Obory sociální politiky*. Praha: Portál, 2011. S. 339. ISBN 978-80-7367-868-5. s. 67-85.

5. **a) Komunikace s klientem. Vedení rozhovoru s klientem. Fáze vedení rozhovoru s klientem. Druhy rozhovoru. Bariéry v komunikaci. Aktivní naslouchání. Nonverbální komunikace při práci s klientem. Komunikace s rizikovým klientem.**

b) Rodinná politika – cíle, principy, nástroje. Definice a funkce rodiny, typy rodin. Geneze rodinné politiky v ČR. Demografický vývoj v ČR a související problémy sociální politiky. Nástroje sociální politiky využívané seniory a jejich rodinami (dávky státní sociální podpory, dávky nemocenského pojištění, dávky hmotné nouze).

Literatura:

ARNOLDOVÁ, Anna. *Sociální péče 2. díl. Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: GRADA, 2016. 320 s. ISBN 978-80-247-5148-1. Kapitola 7.3, s. 188–220.

DUKOVÁ, Ivana, DUKA, Martin, KOHOUTOVÁ Ivanka. *Sociální politika. Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: GRADA, 2013. 200 s. ISBN 978-80-247-3880-2. Kapitola 9.3, s. 138–158.

KRAUSOVÁ Lucie, NOVOTNÁ Věra, *Sociálně – právní ochrana dětí*. Praha: ASPI, a. s., 2006. ISBN 80-7357-214-1. S. 19-147.

KREBS, Vojtěch a kol. *Sociální politika*. 6. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 568 s. Kapitola 16, s. 381–405.

MATOUŠEK Oldřich, PAZLAROVÁ Hana a kol. *Podpora rodiny. Pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2014. s. 170. ISBN 978-80-262-0697-2. s. 13-170.

POTŮČEK, Martin. *Sociální politika*. Praha: Slon, 1995. 142 s. ISBN 80-85850-01-X. Kapitola IV.6, s. 101–108.

TOMEŠ Igor. *Obory sociální politiky*. Praha: Portál, 2011. S. 339. ISBN 978-80-7367-868-5. s. 186-227.

VYBÍRAL, Zbyněk. *Psychologie lidské komunikace*. Praha: Portál, 2000, 2006. ISBN 80-7178-291-2. s. 174-239.

6. a) **Sociální práce s rodinou. Rodina jako zdroj sociální patologie. Mnoho-problémová rodina. Sanace rodiny. Domácí násilí: definice, druhy, legisla-tivní rámec, komunikace s ohroženými osobami.**

b) **Bytová politika – cílová populace, aktéři, nástroje finanční podpory. Funkce bydlení. Formy vlastnictví a trh s nemovitostmi. Modely bytové po-litiky. Základní typy podporovaného bydlení – státní programy. Sociální bydlení – charakteristika, cíl, typy, uživatelé. Pomoc v hmotné nouzi – za-řazení v systému sociálního ochrany, druhy dávek, institucionální zajiš-tění.**

Literatura:

ARNOLDOVÁ, Anna. *Sociální péče 1. díl. Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: GRADA, 2015. 240 s. ISBN-978-80-247-5147-4. Kapitola 5, s. 126–137.

DUKOVÁ, Ivana, DUKA, Martin, KOHOUTOVÁ Ivanka. *Sociální politika. Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: GRADA, 2013. 200 s. ISBN 978-80-247-3880-2. Kapitola 9.4, s. 151–158.

KREBS, Vojtěch a kol. *Sociální politika*. 6. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 568 s. Kapitola 17, s. 406–447.

KREBS, Vojtěch a kol. *Sociální politika*. 6. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 568 s. Kapitola 13, s. 300 – 322.

MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál, 2003. s. 371. ISBN 80-7178-548-2. s. 19-47. s. 179-200.

MATOUŠEK, Oldřich. PAZLAROVÁ, Hana. *Podpora rodiny*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0697-2.

POTŮČEK, Martin. *Sociální politika*. Praha: Slon, 1995. 142 s. ISBN 80-85850-01-X. Kapitola IV.5., s. 95–100.

ŠEVČÍK, Drahomír, ŠPATENKOVÁ, Naděžda a kol. *Domácí násilí. Kontext, dyna-mika, intervence*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2. s. 19 - 112

TOMEŠ Igor. *Obory sociální politiky*. Praha: Portál, 2011. s. 339. ISBN 978-80-7367-868-5. s. 39-61.

VELEMÍNSKÝ Miloš (ed.) *Rukověť pro poskytovatele a zadavatele sociálních slu-žeb v oblasti problematiky dětí a mládeže*. České Budějovice: JČU Zdravotně so-ciální fakulta, 2008. ISBN 978-80-7394-064-5. s. 150-161.

7. a) **Náhradní rodinná péče: formy, legislativa. Podoby sociální práce. Ohrožené, týrané, zneužívané a zanedbávané dítě. Sociální diagnostika, formy, důsledky. Syndrom CAN a CSA, cíle intervence. Předběžná opatření.**

b) **Sociálně-právní ochrana dětí – cílová skupina a institucionální zajištění systému ochrany ohrožených dětí. Úmluva o právech dítěte a její aplikace v ČR. Dávky pěstounské péče – klasifikace, nároky, diferenciacie dle typu pěstounské péče.**

Literatura:

ARNOLDOVÁ, Anna. *Sociální péče 2. díl. Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: GRADA, 2016. 320 s. ISBN 978-80-247-5148-1. Kapitola 7.3.9, s. 228 – 279.

MATĚJČEK Zdeněk, a kol. *Náhradní rodinná péče*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-304-8. s. 15-165.

MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Encyklopedie sociální práce*. Praha: Portál, 2013. s. 570. ISBN 978-80-262-0366-7. s. 302-303.

MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál, 2003. s. 371. ISBN 80-7178-548-2. s. 179-228.

MATOUŠEK, Oldřich, KOLÁČKOVÁ, Jana, KODYMOVÁ, Pavla. *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál, 2005. s. 345. ISBN 80-7367-002-X. s. 27-37.

MATOUŠEK, Oldřich. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: Slon, 1997, 2. vydání.

NOŽÍŘOVÁ Jana. *Náhradní rodinná péče*. Praha: Linde, 2012. ISBN 978-80-8613191-7. s. 11 - 69.

PAZLAROVÁ Hana (ed.) *Pěstounská péče. Manuál pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2016. S. 253. ISBN 978-80-262-1020-7. s. 13 – 253.

PEMOVÁ, Terezie, PTÁČEK, Radek. *Sociálně – právní ochrana dětí pro praxi*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4317-2. S. 112-129.

PEMOVÁ, Terezie, PTÁČEK, Radek. *Sociálně-právní ochrana v praxi*. Praha: GRADA, 2012. 187 s. ISBN 978-80-247-4317-2. Kapitola 1. – 2., s. 11 – 38.

ŠPECIÁNOVÁ Šárka, *Ochrana týraného a zneužívaného dítěte*. Praha: Linde, 2003. ISBN 80-86131-44-0. s. 17 – 38.

VELEMÍNSKÝ Miloš (ed.) *Rukověť pro poskytovatele a zadavatele sociálních služeb v oblasti problematiky dětí a mládeže*. České Budějovice: JČU Zdravotně sociální fakulta, 2008. ISBN 978-80-7394-064-5. s. 11-26.

8. a) **Terénní sociální práce: pojem, podstata. Význam terénních sociálních služeb. Kompetence a cíle terénního sociálního pracovníka. Terénní**

sociální služby dle zákona o sociálních službách. Metoda Harm Reduction a její užití.

b) Systém sociálního zabezpečení v ČR. Tři pilíře sociálního systému - sociální pojištění, státní sociální podpora a pomoc formou ochrany, dávek, služeb. Základní přehled včetně zákonné úpravy s vazbou na sociální události a cílové skupiny. Způsob financování. Principy – příklady uplatnění zásad sociálního zabezpečení (univerzalita, uniformita, komplexnost, adekvátnost, garance).

Literatura:

ARNOLDOVÁ, Anna. *Sociální péče 1. díl. Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: GRADA, 2015. 240 s. ISBN-978-80-247-5147-4. Kapitola 2.2–2.5, s. 54–69.

ARNOLDOVÁ, Anna. *Sociální zabezpečení I*. Praha: GRADA, 2012. 350 s. ISBN-978-80-247-3724-9. Kapitola 1, s. 9 – 30.

JANOUSHKOVÁ Klára NEDĚLNÍKOVÁ, Dana, *Sborník studijních textů pro terénní sociální pracovníky*. Ostravská univerzita v Ostravě. s. 402. ISBN 978-80-7368-504-1. s. 9-24, 25-55, s. 191-305, s. 377.

KREBS, Vojtěch a kol. *Sociální politika*. 6. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 568 s. Kapitola 7, s. 183 – 203.

MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Encyklopedie sociální práce*. Praha: Portál, 2013. s. 570. ISBN 978-80-262-0366-7. s. 472-479.

MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál, 2003. s. 371. ISBN 80-7178-548-2. s. 169-177.

NEDĚLNÍKOVÁ, Dana (ed). *Metodická příručka pro výkon terénní sociální práce*. Ostrava: MŠMT, 2008. s. 10 – 186.

POTŮČEK, Martin. *Sociální politika*. Praha: Slon, 1995. 142 s. ISBN 80-85850-01-X. Kapitola IV.2., s. 69–77.

DUKOVÁ, Ivana, DUKA, Martin, KOHOUTOVÁ Ivanka. *Sociální politika. Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: GRADA, 2013. 200 s. ISBN 978-80-247-3880-2. Kapitola 6.–8., s. 65–126.

TOMEŠ Igor. *Obory sociální politiky*. Praha: Portál, 2011. S. 339. ISBN 978-80-7367-868-5. s. 18-37.

9. **a) Chudoba jako sociální fenomén. Sociální události spojené s chudobou. Typy chudoby v České republice. Koncepty a měření chudoby. Chudoba ve vztahu k sociálnímu vyloučení. Bezdomovectví a sociální dezintegrace.**

b) Politika zaměstnanosti – definice, právo na práci, právo na zaměstnanost. Typy a příčiny nezaměstnanosti. Ekonomická vysvětlení

nezaměstnanosti, míra nezaměstnanosti. Trh práce. Nástroje aktivní a pasivní politika zaměstnanosti v ČR. Příspěvek na státní zaměstnanost – účel, zařazení v sociálním pojištění. Nárok na podporu v nezaměstnanosti. Sociální a ekonomické dopady na nezaměstnaného.

Literatura:

MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Encyklopedie sociální práce*. Praha: Portál, 2013. s. 570. ISBN 978-80-262-0366-7. s. 334.

TOMEŠ, Igor. *Úvod do teorie a metodologie sociální politiky*. Praha: Portál, 2010. s. 424. ISBN 978-80-7367-680-3. s. 254-274.

TOMEŠ, Igor a kol. *Sociální správa*. Praha: Portál, 2002. s. 303. ISBN 80-7178-560-1. s. 331-341.

TOMEŠ Igor a kolektiv. *Sociální právo České republiky*. Praha: Linde, 2014. ISBN 978-80-7201-938-0. s. 227-256. s. 149-159.

BUCHTOVÁ Božena, ŠMAJS Josef, BOLELOUCKÝ Zdeněk. *Nezaměstnanost*. Praha: Grada, 2013. s. 125. ISBN 978-80-247-4282-3. s. 49-125.

PRŮDKOVÁ, Táňa, NOVOTNÝ, Přemysl. *Bezdomovectví*. Praha: Triton, 2008. 93 s. ISBN 978-80-7387-100-0.

TOMEŠ, Igor. *Sociální politika: teorie a mezinárodní zkušenost. Sešity pro sociální politiku*. Praha: SOCIOKLUB, 1996. 213 s. Kapitola 14., 15., s. 126–133.

DUKOVÁ, Ivana, DUKA, Martin, KOHOUTOVÁ Ivanka. *Sociální politika. Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: GRADA, 2013. 200 s. ISBN 978-80-247-3880-2. Kapitola 10., s. 184–126.

KREBS, Vojtěch a kol. *Sociální politika*. 6. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 568 s. Kapitola 5, s. 115–160.

POTŮČEK, Martin. *Sociální politika*. Praha: Slon, 1995. 142 s. ISBN 80-85850-01-X. Kapitola IV.1., s. 62–68.

KREBS, Vojtěch a kol. *Sociální politika*. 6. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 568 s. Kapitola 14, s. 323–341.

- 10. a) Poradenství v pomáhajících profesích. Sociální poradenství. Poradenské modely. Průběh poradenského procesu. Vedení poradenského rozhovoru. Osobnost a odbornost poradce. Typy poraden dle cílových skupin.**
- b) Sociální pojištění v ČR – zařazení do systému sociálního zabezpečení, způsob financování, organizování jednotlivých složek. Důchodové pojištění – základní rámec, druhy důchodů, nároky. Nemocenské pojištění – druhy dávek. Pilíře důchodového systému, důvody důchodové reformy.**

Literatura:

ARNOLDOVÁ, Anna. *Sociální zabezpečení I*. Praha: GRADA, 2012. 350 s. ISBN-978-80-247-3724-9. Kapitola 5.1, 5.2, s. 81–202.

DUKOVÁ, Ivana, DUKA, Martin, KOHOUTOVÁ Ivanka. *Sociální politika. Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: GRADA, 2013. 200 s. ISBN 978-80-247-3880-2. Kapitola 6., s. 65–104.

KREBS, Vojtěch a kol. *Sociální politika*. 6. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 568 s. Kapitola 8 – 11, s. 204–286.

KUKALOVÁ, Gabriela, MORAVEC, Lukáš. *Systém sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění v ČR*. Praha: ČZU v Praze, 2017. 84 s. ISBN 978-80-213-2783-2. Kapitola 2. – 5., s. 58–64.

MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál, 2003. s. 371. ISBN 80-7178-548-2. s. 83-116.

NOVOSAD Libor. *Poradenství*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-509-7. s. 89-261.

TOMEŠ Igor a kolektiv. *Sociální právo České republiky*. Praha: Linde, 2014. ISBN 978-80-7201-938-0. S. 227-256. s. 61-86.

11. a) **Příčiny vzniku sociálně patologických jevů. Disociální, asociální a anti-sociální chování. Delikvence a kriminalita. Prevence sociálně patologických jevů. Preventivní strategie. Primární, sekundární a terciární prevence. Sociální služby a prevence. Jiné instituce poskytující prevenci.**

b) **Zdravotní politika státu – funkce, struktura a řízení institucí. Pojmy – zdraví, zdravotní péče, zdravotnická zařízení, zdravotní pojišťovny. Zdraví, nemoc, invalidita jako sociální událost. Zdravotní pojištění v ČR – základní rámec, práva a povinnosti pojištěnců, přehled zdravotnických zařízení a zdravotních pojišťoven.**

Literatura:

ARNOLDOVÁ, Anna. *Sociální péče 2. díl. Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: GRADA, 2016. 320 s. ISBN 978-80-247-5148-1. Kapitola 6.8, s. 56–100.

ARNOLDOVÁ, Anna. *Sociální zabezpečení I*. Praha: GRADA, 2012. 350 s. ISBN-978-80-247-3724-9. Kapitola 5.3, s. 203–236.

BECK Ulrich. *Riziková společnost. Na cestě k jiné moderně*. Praha: Slon, 2011. ISBN 978-80-7419-047-6. s. 67- 150.

DUKOVÁ, Ivana, DUKA, Martin, KOHOUTOVÁ Ivanka. *Sociální politika. Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: GRADA, 2013. 200 s. ISBN 978-80-247-3880-2. Kapitola 9.6, s. 170–183.

FIŠER Slavomil, ŠKODA Jiří. *Sociální patologie*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5046-0. s. 15-43, 47-58.

KREBS, Vojtěch a kol. *Sociální politika*. 6. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 568 s. Kapitola 15, s. 342–380.

KUKALOVÁ, Gabriela, MORAVEC, Lukáš. *Systém sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění v ČR*. Praha: ČZU v Praze, 2017. 84 s. ISBN 978-80-213-2783-2. Kapitola 6. – 7., s. 65–80.

MULPACHR Pavel, *Sociopatologie*. Masarykova Univerzita Pedagogická fakulta, Brno, 2009. ISBN 978-80-210-4550-7. s. 7-53.

POTŮČEK, Martin. *Sociální politika*. Praha: Slon, 1995. 142 s. ISBN 80-85850-01-X. Kapitola IV.3., s. 78–86.

TOMEŠ, Igor. *Úvod do teorie a metodologie sociální politiky*. Praha: Portál, 2010. s. 424. ISBN 978-80-7367-680-3. s. 201-224.

12. a) Sociální práce s ohroženou mládeží. Specifika práce v nízkoprahovém zařízení pro děti a mládež: práce se sociální sítí, strukturování programu v nízkoprahovém centru. Tradiční opresivní model. Jiné možnosti přístupu k nemotivovanému a rizikovému klientu. Metoda Harm Reduction.

b) Státní sociální podpora v ČR – zařazení do systému sociálního zabezpečení, způsob financování, organizování. Druhy finančních dávek, stručný popis, nároky, klasifikace, proces přiznání dávek. Záchranná sociální síť – minimální příjem (životní a existenční minimum, minimální mzda). Práh chudoby a past chudoby.

Literatura:

DUKOVÁ, Ivana, DUKA, Martin, KOHOUTOVÁ Ivanka. *Sociální politika. Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: GRADA, 2013. 200 s. ISBN 978-80-247-3880-2. Kapitola 7., s. 104–107.

JANOUŠKOVÁ Klára, NEDĚLNÍKOVÁ Dana, *Sborník studijních textů pro terénní sociální pracovníky*. Ostravská univerzita v Ostravě. s. 402. ISBN 978-80-7368-504-1. s. 222-223

KREBS, Vojtěch a kol. *Sociální politika*. 6. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 568 s. Kapitola 12, s. 287–299.

KREBS, Vojtěch a kol. *Sociální politika*. 6. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 568 s. Kapitola 13, s. 300 – 322.

MATOUŠEK, Oldřich, KOLÁČKOVÁ, Jana, KODYMOVÁ, Pavla. *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál, 2005. s. 345. ISBN 80-7367-002-X. s. 267-278.

VELEMÍNSKÝ Miloš (ed.) *Rukověť pro poskytovatele a zadavatele sociálních služeb v oblasti problematiky dětí a mládeže*. České Budějovice: JČU Zdravotně sociální fakulta, 2008. ISBN 978-80-7394-064-5. s. 11-49.

13. a) **Sociální práce se seniory: metody a pracovní postupy. Role sociálního pracovníka ve zdravotnických zařízeních, v sociálních službách, v rámci domácí péče. Spolupráce s rodinou nemocného seniora. Kritické momenty sociální práce se seniory. Stáří a stárnutí jako sociální fenomén: ageizmus, syndrom EAN. Charty seniorů a chronicky nemocných.**

b) **Sociální služby – zásady, cílová skupina, druhy sociálních služeb a typy jejich poskytovatelů. Standardy kvality sociálních služeb. Proces poskytování – jednání se zájemcem, smlouva o poskytování, individuální plánování. Personální zajištění sociálních služeb. Příspěvek na péči – cílové skupiny, stupně závislosti, proces přiznání dávky, způsoby užití příspěvku na péči.**

Literatura:

BEDNÁŘ Martin. *Kvalita v sociálních službách*. Olomouc: PF UP Olomouc, 2012. 153 s. ISBN 978-80-244-3069-0. Kapitola 2–3, s. 7–34, Kapitola 5, s. 55–142.

Kolektiv autorů. *Individuální plánování a role klíčového pracovníka*. Praha: APSS ČR, 2011. 272 s. ISBN 078-80-904668-1-4. Kapitola 1–7, s. 13–92.

KRÁLOVÁ, Jarmila, RÁŽOVÁ, Eva. *Sociální služby a příspěvek na péči*. Praha: Anag, 2019. 464 s. ISBN 978-80-7263-748-5.

ČÁMSKÝ, Pavel, SEMBDNER, Jan, KRUTILOVÁ, Dagmar. *Sociální služby v ČR v teorii a praxi*. Praha: Portál, 2011. 264 s. ISBN 978-80-262-0027-7.

KUZNÍKOVÁ Iva, *Sociální práce ve zdravotnictví*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3676-1. s. 13 – 171.

MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Sociální služby. Legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení*. Praha: Portál, 2007. 184 s. ISBN 978-80-7367-310-9. Kapitola 1–7, s. 9–124.

MATOUŠEK, Oldřich, KOLÁČKOVÁ, Jana, KODYMOVÁ, Pavla. *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál, 2005. s. 345. ISBN 80-7367-002-X. s. 163 – 190.

MLÝNKOVÁ Jana. *Péče o staré občany*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3872-7. s. 13 – 118.

ONDRUŠOVÁ Jiřina, KRAHULCOVÁ Beata a kol. *Gerontologie pro sociální práci*. Praha: Karolinum, 2019. ISBN 978-80-246-4383-0. s. 111 – 211.

14. a) **Probace a mediace v sociální práci. Sociální práce v rámci probační a mediační služby. Cílové skupiny. Poslání, cíl a zásady činnosti PMS.**

Zásady a principy činnosti pracovníků PMS. Sociální práce v PMS: Přípravné řízení a řízení před soudem, Probace, obecně prospěšné práce, parole.

b) Osoby se zdravotním postižením – skupiny, zdravotně-sociální situace. Dávky a příspěvky pro osoby se zdravotním postižením – legislativa, druhy, rozdělení, způsob podpory a výplaty. Výhody pro osoby se zdravotním postižením. Zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

Literatura:

ARNOLDOVÁ, Anna. *Sociální péče 1. díl. Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: GRADA, 2015. 240 s. ISBN-978-80-247-5147-4. Kapitola 3–4, s. 70–125, Kapitola 6, s. 162–224.

ARNOLDOVÁ, Anna. *Sociální péče 2. díl. Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: GRADA, 2016. 320 s. ISBN 978-80-247-5148-1. Kapitola 6.9, s. 101–152.

HOLÁ Lenka a kol. *Mediace a možnosti využití v praxi*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4109-3- s. 17 – 25, 121-138.

MATOUŠEK, Oldřich, KOLÁČKOVÁ, Jana, KODYMOVÁ, Pavla. *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál, 2005. s. 345. ISBN 80-7367-002-X. s. 283-298.

ŠTERN Pavel, OUŘEDNÍČKOVÁ Lenka, DOUBRAVOVÁ Dagmar (eds.) *Probace a mediaci*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-757-2. s. 9 – 198.

- 15. a) Sociální práce s klienty s kognitivními poruchami. Demence. Psychosociální a terapeutické přístupy k osobám s demencí. Programy psychické aktivizace a komunikace s osobou s demencí. Kognitivní terapie. Reminiscenční terapie. Zooterapie. Orientace v realitě. Taneční pohybová terapie.**
- b) Migrační a azylová politika – v EU a ČR. Menšina, národ, národnostní menšiny v ČR. Modely soužití různých kultur ve společnosti. Pojmy - migrace, (e/i)migrant, azyl. Služby, zařízení a specifika sociální práce s migranty v ČR.**

Literatura:

ČENĚK, Jiří, SMOLÍK, Josef, VYKOUKALOVÁ, Zdeňka. *Interkulturní psychologie*. Praha: Grada, 2016. s. 312. ISBN 978-80-271-9015-7 s. 29-59.

DRULÁK, Petr, KRATOCHVÍL, Petr. *Encyklopedie mezinárodních vztahů*. Praha: Portál, 2009, s. 367. ISBN 978-80-7367-469-4. s. 151-153.

GULOVÁ, Lenka. *Aktivizace sociálně znevýhodněných skupin v pedagogické praxi a výzkumu*. Brno: Masarykova univerzita, 2012. s. 225. ISBN 978-80-210-6030-2. s. 113-129.

KOUKOLÍK František, JIRÁK Roman. *Diagnostika a léčení syndromu demence*. Praha: Grada, 1999. ISBN 80-7169-716-8. S. 27-152.

KUZNÍKOVÁ, Iva. *Sociální práce ve zdravotnictví*. Praha: Grada, 2011. s. 224. ISBN 978-8/0-247-3676-1 s. 149-155.

MALÍKOVÁ Eva. *Péče o seniory v pobytových sociálních zařízeních*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3148-3. S. 29-122.

MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Sociální služby. Legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení*. Praha: Portál, 2007. 184 s. ISBN 978-80-7367-310-9. Kapitola 6.5, 6.6, s. 92–96.

MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Sociální služby*. Praha: Portál, 2007. s. 177. ISBN 978-80-7367-310-9. s. 92-96

NAVRÁTIL, Pavel. Sociální práce se sociálně vyloučenými: modely sociální práce, které jsou v souvislosti se sociální prací s menšinami hojně uváděny. In NAVRÁTIL, Pavel. *Romové v české společnosti: jak se nám spolu žije a jaké má naše soužití vyhlídky*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-741-8. s. 36-56, s. 21.

ONDRUŠOVÁ Jiřina, KRAHULCOVÁ Beáta a kol. *Gerontologie pro sociální práci*. Praha: Karolinum, 2019. ISBN 978-80-246-4383-0. s. 12-135.

PASTRŇÁK, René. *Sociální práce s menšinami a migranty*. Opava: Optys, 2011. s. 63. ISBN: 978-80-85819-69-4. s. 9-10, 21-25, 30-40, 45-52, 54-55.

ŠIŠKOVÁ Tatjana (ed.). *Menšiny a migranti v České republice. My a oni v multikulturní společnosti 21. století*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-648-9. s. 17 – 115.

VURM Vladimír, ZIMMELOVÁ Petra, ŠVEHLOVÁ Ludmila. *Rukověť pro poskytovatele sociálních služeb v oblasti problematiky seniorů*. České Budějovice, 2008, JČU Zdravotně sociální fakulta. ISBN 978-80-7394-090-4. s. 5-82.

16. a) Systém a strategie poskytování rozvojové a humanitární pomoci v České republice a v zahraničí. Specifika humanitární a rozvojové pomoci. Etické dimenze rozvoje a humanitární pomoci. Hlavní oblasti a organizace zabývající se rozvojem, státy, mezinárodní organizace, nevládní organizace, nadnárodní kooperace. Mezinárodní humanitární právo. Rozvojové programy.

b) Senioři a politika stárnutí – kategorie stáří a potřeby seniorů. Demografický vývoj a s ním spojené problémy péče o seniory. Strategické dokumenty OSN, WHO, v ČR. Nástroje sociální politiky využívané seniory a jejich rodinami (starobní důchod, ošetrovné, příspěvek na péči, služby dlouhodobé péče).

Literatura:

ARNOLDOVÁ, Anna. *Sociální péče 1. díl. Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: GRADA, 2015. 240 s. ISBN-978-80-247-5147-4. Kapitola 6, s. 162–224.

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Strategie zahraniční rozvojové spolupráce České republiky 2018 – 2030*. Praha: MZV ČR, 2017. s. 24. ISBN nepřiděleno. s. 6-20.

HORKOVÁ, Marie. TÁBORSKÁ, Sylva. *Globální problémy a rozvojová spolupráce*. Praha: Člověk v tísni, 2008. s. ISBN 978-80-86691-55-2. s. 102-161

KRÁLOVÁ, Daniela, MEDKOVÁ, Blanka, MRAČKOVÁ, Jana. *Novinář, rozvojová spolupráce a humanitární pomoc: Příručka rozvojového vzdělávání pro studenty (nejen)mediálních oborů*. Praha: Člověk v tísni, 2008. s. 68. ISBN 978-80-86961-31-6. s. 3-17, s. 42-45, s. 46-49, 50-56, 64-55.

ONDŘEJ, *Mezinárodní humanitární právo*. Praha: C.H. Beck, 2010. s. 560. ISBN 978-80-7400-185-7. s. 1-10, s. 11-18, s. 19-36, s. 415.

PRINCOVÁ, Květa. *Úvod do zahraniční pomoci s důrazem na etiku jejího poskytování*. Olomouc: CARITAS, 2012. s. 72. ISBN 978-80-87623-04-6. S. 7-9, s. 13-14, s. 15-26, s. 26-30, s. 40, s. 59-61.

VELEMÍNSKÝ Miloš (ed.) *Rukověť pro poskytovatele a zadavatele sociálních služeb v oblasti problematiky dětí a mládeže*. České Budějovice: JČU Zdravotně sociální fakulta, 2008. ISBN 978-80-7394-064-5. s. 178-185.

V Praze dne 30. 9. 2019